

EESTI ORIENTEERUMINE 2030

Eesti Orienteerumislidu eestvedamisel koostatud **arengukava aastateks 2026-2030** eesmärk on orienteerumise arendamine kõige atraktiivsemaks aastaringselt harrastatavaks elukaareüleseks ja kõigile sobivaks sekluslikkusel põhinevaks spordialaks. Strateegias kirjeldatud eesmärgid hõlmavad kõiki seotud spordialasid, sh orienteerumisjooks, rattaorieerumine, suusaorieerumine, täpsusorieerumine, rogain jt.

VISIOON

Orieerumine on kõige atraktiivsem aastaringselt harrastatav elukaareülene spordiala.

MISSIOON

Edendame orienteerumise harrastamise üle-eestilist kasvu ning arendame võistlus- ja harrastusorieerumist.

PÕHIEESMÄRK

Meie peamine eesmärk on orienteerumise jätkusuutlik arendamine Eestis.

I. TULEVIKUPIILT 2030

ORIENTEERUMISE KANDEPIND

Regulaarselt tegeleb orienteerumisega kümme tuhat inimest Eesti elanikkonnast.

Aastaks 2030 on oluliselt tõusnud teadlikkus orienteerumise kui eluks vajaliku oskuse tähtsusest. Iga üldhariduskooli lõpetanud noor on orienteerumisega tuttav ning teab, et ala harrastamine pakub tervislikke liikumisvõimalusi ja aitab kaardilugemise oskuse toel hakkama saada nii loodus- kui ka linnakeskkonnas.

ORIENTEERUMISE STARDIKORDADE ARV AASTAS ÜLETAB 100 000 PIIRI.

Iga Eesti elanik tunneb kedagi, kes käib orienteerumas.

NOORTESPORT

IGAS SUUREMAS KESKUSES TEGUTSEB NOORTE TREENINGRÜHM.

Spordiala selgrooks on aktiivsed klubid, millest suur osa panustab võistluste, päevakute jm. orienteerumisürituste korraldamisesse. Suureneb klubide arv, kus lapsi treenib treenerikutsega treener. Üha enam on mõjule pääsenud ala unikaalne omadus kaasata harrastajaid kogu elukaare ulatuses, lastest täiskasvanute, eakate ja peredeni.

KÕIK KOOLILAPSED ON KOKKU PUUTUNUD ORIENTEERUMISEGA.

Lastel, õpetajatel ning lapsevanematel on võimalus ala harrastamist kooli juures proovida. Kõik üldhariduskoolide lõpetajad on vähemalt korra proovinud orienteerumist. Koolid teadvustavad, et lisaks sportlikule tegevusele pakub orienteerumine mitmekülgseid võimalusi erinevate õppeainete paremaks omandamiseks, meeskonnatööks ja riigikaitseks. Klubid teevad kohalike koolidega koostööd ning korraldavad ülemaailmse orienteerumisnädala raames orienteerumisüritusi.

TIPPSPORT

EESTI ORIENTEERUJAD KUULUVAD ORIENTEERUMISMAAILMA KÕRGEIMASSE TIPPU

Eesti orienteerujad võidavad regulaarselt medaleid noorte-, juuniorite- ja täiskasvanute tiitlivõistlustel. Eesti avalikkus tunneb meie tipporienteerujaid.

II. STRATEEGILISED EESMÄRGID JA MÕÕDIKUD

1. ORIENTEERUMISE KANDEPIND EESTIS SUURENEB

- 1.1. Orienteerumisega tegeleb kümme tuhat inimest Eesti elanikkonnast.
- 1.2. Erinevatel orienteerumisüritustel tehakse aastas vähemalt 100 000 stardikorda.
- 1.3. Esmakordseid orienteerujaid lisandub aastas 2000 inimest.
- 1.4. EOLi klubidesse kuulub vähemalt 3000 orienteerujat, nendest 800 noort treeneriga harrastajat.

2. ALA HARRASTAMISEKS ON NOORTELE ORIENTEERUJATE LOODUD VAJALIKUD TINGIMUSED

- 2.1. Suurenenud on klubide arv, kus tegutseb treenerikutsega treener.
- 2.2. Igas suuremas keskus tegutseb vähemalt üks noorte treeningrühm
- 2.3. Orienteerumise harrastamise võimalust pakutakse lastele vähemalt sajas koolis.

3. EESTI ON RAHVUSVAHELISTEL TIITLIVÕISTLUSTEL KONKURENTSIVÕIMELINE

- 3.1. Eesti orienteerujad võidavad regulaarselt medaleid noorte-, juunioride- ja täiskasvanute tiitlivõistlustel.
- 3.2. Tiitlivõistlusel esindavad Eestit konkurentsivõimelised teatevõistkonnad.

III. EESTI ORIENTEERUMISE HETKEOLUKORD

	Spordiala tänased tugevused	Spordiala tänased nõrkused
Ühised väärtused	Selged ja ühiselt aktsepteeritud põhimõtted, nt looduse hoidmine, vabatahtliku panuse väärtustamine.	Ei ole selgelt kirja pandud ühiseid väärtusi, nt kuidas vähendada orienteerumise jalajälge.
Orienteerumise kuvand	Üle 2500 inimest ühendav orienteerujate kogukond on ühteoidev ja sõbralik ning seob omavahel erinevaid põlvkondi. Orienteerumisvõistluste ülekanded jõuavad ka laiemale üldsuseni.	Orienteerumise esmakordne harrastamine tundub orienteerumiskaugele inimesele keeruline.
Ala arendamise võimekus	EOL on hästi toimiv organisatsioon, sh suutlikkus lahendada keerukaid ühekordseid ülesandeid (tippvõistluste korraldamine). Klubide tase ja võimekus võimaldab korraldada igal tasemel üritusi. Eestimaa on kaetud orienteerumiseks sobiliku kaardiga.	Vabatahtlik panustamine on oluline väärtus, kuid arengute toetamiseks on vajalik ka süsteemsem tuge ala keskemaks koordineerimiseks, mida hetkel napib. Klubid sõltuvad sageli ühest inimesest, loobumised toovad kaasa tühimikud. Kokkulepped erinevate ametkondade ja maaomanikega seab piiranguid ja on ressursimahukas.
Talentide arendamine	Rahvusvahelisi võistlustulemusi saab lugeda heaks. Eestil on väga heal tasemel esindatus rahvusvahelises orienteerumislidus (IOF-i president on eestlane, lisaks on Eesti orienteerujad tunnustatud IOFi nõustajad, võistluste korraldajad ning töögruppide liikmed). Alates 2023. aastast töötab EOLis koolitusjuht, mille tulemusena on treenerite koolitamine heas seisus.	Noorte seas napib soovi orienteerumist tipptasemel harrastada. Risk kaotada tippe olümpiaaladele. Huvi nappus rahvusvahelise nõustaja tegevuse vastu.
Ressursid	Rahastamine põhineb erinevatel allikatel, sealhulgas tagab eelarve vajaliku jätkusuutlikkuse orienteerujate omaosalus.	Projektkirjutamise ja erinevate fondide kaasamiseks vajalik inimressurss on napp. Sponsorite turul on ala positsioon ja nähtavus nõrk.

	Väliskeskonnast tulenevad võimalused	Väliskeskonnast tulenevad ohud
Suured ühiskondlikud trendid	Looduslähedase eluviisi populaarsus ja terviseteadlikkus laiemalt on tõusvas trendis. Kaardilugemise ja looduses hakkamasaamise tähtsus laiapõhises riigikaitstes.	Virtuaalmaailma tähtsuse suurenemine tõstab küll sporditehnoloogia võimekust, kuid muudab samas osa elanikkonnast füüsiliselt passiivseks.
Regionaalsed ja demograafilised arengud	Linnastumine, mis on linnas toimuvate päevakute ja linnarogainide kontekstis positiivne trend.	Linnastumine on ala regionaalse kandepinna mõistes ka negatiivne trend, lisaks vähendab harrastajate arvu üldine rahvastiku vananemine.
Konkurents vabale ajale	Siseorienteerumise populaarsuse kasv, kuna inimesed soovivad liikuda siseruumides. Koosliikumise huvi rogainidel ja (linna)päevakutel.	Napib osalemis- ja katsetamisjulgust. Pärsib hirm metsa või muu keskkonna ees. Mõjutada võib ka keeruline ligipääs, sest võistluspaik võib asuda linnakeskkonnast eemal (isikliku sõiduauto vm transpordivõimaluse puudumine või lihtsalt madal motivatsioon rajani jõuda).
Majanduslikud faktorid	Ala on seostatav mitmete valdkondadega, kus tegutsevad toetusfondid (nt keskkond, riigikaitse, haridus, lõimumine).	Olümpiaaladele keskenduv toetuste süsteem ei toeta ala arenguid, ala panust liikumisharrastusse ei väärtustata piisavalt.
Valitsemise ja õigusega seotud faktorid	Riiklik rahvatervise strateegia kattub EOLi strateegiaga. Hea strateegiline koostöö ja ühised huvid RMK-ga.	Järjest enam maastikke läheb eraomandusse, osad tööstusaladeks (nt karjäärideks). Suur osa sobivaid maastikke on looduskaitsealad. Ametkondade teadlikkus kohati nõrk (keskkonnahoid).
Innovatsiooni ja tehnoloogiaga seonduv	Kiire internet ja GPS tehnoloogiad toetavad ala arengut mh muutes ala paremini jälgitavaks. Võistlus- ja osalusteave liigub üha kiiremini. Arenevad ka kaardistamise tehnoloogiad.	Digirakendused <u>pole kaasa aidanud</u> kaardilugemisoskuse paranemisele.

IV. OLULISEMAD TEGEVUSSUUNAD

Strateegiline eesmärk 1: ORIENTEERUMISE KANDEPIND EESTIS SUURENEB	
Tegevussuunad	Soovitud tulemused
1.1. Orienteerumise laiem tutvustamine kaasates erinevaid kogukondi.	Orienteerumine on üle Eesti järjest rohkem tuntud, seda nii tipporienteerujate tegevuse, regulaarselt toimuvate ürituste kui ka erinevate koostööprojektide toel.
1.2. Klubi- ja harrastuste arendamine ning võistlusvõimaluste taseme tõstmine.	Suurendada harrastajate liitumist klubidega. Järjest kasvab klubidesse kuuluvate harrastajate arv ja osakaal. Suureneb klubide võimekus pakkuda algõpet. Pädevate korraldajate hulk tõuseb.
1.3. Koostöö era- ja vabasektoriga.	Teiste spordialade harrastajad osalevad päevakutel ja rogainidel järjest rohkem. Tiheneb koostöö töötajate tervislike eluviise edendavate tööandjatega, sh firmapäevakute ja Stebby tüüpi keskkondade kaudu.
1.4. Koostöö avaliku sektoriga.	Suureneb Kaitseväge, Kaitseleidu ja PPA osalemine päevakutel. Jätkub koostöö RMK ja Keskkonnaametiga.
1.5. Veebi- ja digiarenduste väljatöötamine.	Ala harrastamist ja arengut toetavad erinevad nutirakendused. EOLi veeb ja digiteenused on ajakohased ja jätkusuutlikud.
1.6. Rahvusvaheline koostöö.	Igal aastal toimub vähemalt üks välisekspertide osalusega infopäev või koolitus. Suureneb Eesti roll IOF-i komisjonides, samuti lisandub erinevate alade IOF Nõustaja litsentsiga eksperte.
1.7. Tipporienteerumise kajastus meedias	Igal aastal näidatakse televisioonis vähemalt ühte orienteerumise tiitlivõistlust. Tõuseb sotsiaalmeedias orienteerumise kajastamise sagedus.
1.8. EOL organisatsiooni ja teenuste arendamine.	Alaliidu tegevus professionaliseerub ja laieneb.
Strateegiline eesmärk 2: NOORTE ORIENTEERUJATE ARENGUKS ON LOODUD VAJALIKUD TINGIMUSED	
Tegevussuunad	Soovitud tulemused

2.1. Koolidele ja lasteaedadele suunatud tegevused orienteerumise harrastamiseks.	Koolides ja lasteaedades toimuvad orienteerumist tutvustavad tegevused.
2.2. Noortetöö arendamine klubides.	Suurenenud on noortega tegelemise osatähtsus ja noortetreeningute regionaalne kättesaadavus. Klubidel on ülevaade võimalikest noortetöoga seotud rahastusallikatest. Tihenenud on koostöö noorkotkaste, kodutütarde jt noorteorganisatsioonidega.
2.3. Noorte- ja juunioridekoondiste arendamine.	Noortele toimuvad ühistreeningud. Koondise juures on lisaks peatreenerile ametis abitreener, Audentese SG-s õpib 8-9 orienteerujat, kes kuuluvad oma vanuseklassi Eesti koondise koosseisu.
Strateegiline eesmärk 3: EESTI ON RAHVUSVAHELISTEL TIITLIVÖISTLUSTEL KONKURENTSIVÕIMELINE	
Tegevussuunad	Soovitud tulemused
3.1. Treenerite järelkasvu tagamine, liikumisõpetajate koolitamine.	Ülikoolides (TÜ, TLÜ), kus koolitatakse liikumisõpetajaid ja treenereid, on suurenenud orienteerumise taustaga inimeste roll kehakultuuri õpetamisel. Läbi on analüüsitud orienteerumistreeneri võimalik töömudel (sh tasustamine).
3.2. Orienteerumiskoondiste baasrahastuse suurendamine.	EOLil on senisest parem võimekus lähetada koondisi tiitlivõistlustel osalema.
3.3. Täiskasvanute A-koondistele tugiteenuste tagamine.	Koondistele on tagatud vajalikud tugiteenused (sh füsioterapeut, spordiarst, psühholoog, määrdemees, rattamehhaanik).
3.4. Orienteerujad kuuluvad Team Estonia nimekirja.	Medal rahvusvahelistelt tippvõistlustelt.

Arengukava on koostatud Eesti Orienteerumisliidu koostöös juhatuse, volinikekogu ja liikmetega ning kinnitatud alaliidu üldkogu poolt. Vähemalt kord aastas annab alaliidu juhatuse ülevaate strateegia eesmärkide täitmisest. Vahekokkuvõtted annavad ühtlasi võimaluse arengukava vajadusel täpsustada või muuta.

Arengukavale on lisatud tegevuskava aastateks 2026-2027, kus on kirjeldatud olulisemate tegevuste täpsem sisu, tähtaeg ning vastutajad. Lisaks kuulub strateegia juurde sama perioodi finantsplaan kulude ja tulude prognoosiga.